

نام و نام خانوادگی:

مقطع و رشته: دهم انسانی

نام پدر:

شماره داوطلب:

تعداد صفحه سؤال: ۳ صفحه

جمهوری اسلامی ایران
اداره کل آموزش و پرورش تهران
اداره آموزش و پرورش شهرستان مازندران
دبیرستان غیردولتی دخترانه سارده‌آباد (واحد فلفین)

آزمون پایان ترم نوبت اول سال تحصیلی ۹۴-۹۵

نام درس: علوم و فنون ادبی

نام دبیر: آزاده شریفی

تاریخ امتحان: ۱۳۹۵/۱۰/۱۸

ساعت امتحان: ۸ صبح/عصر

مدت امتحان: ۷۰ دقیقه

ردیف	سوالات محل مهر یا امضاء مدیر	نوع سؤال						
۱	<p>کلیات (۴ نمره)</p> <p>۱- نوع هر یک از متن‌های زیر را، مطابق نمونه، مشخص کنید.</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>کتاب</th> <th>فیلم</th> <th>قطعه موسیقی</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td colspan="3">متن خوانداری (= خواندنی)</td> </tr> </tbody> </table> <p>۲- جملات درست و نادرست را به ترتیب با د و ن مشخص کنید و صورت درست جملات نادرست را بنویسید.</p> <p>۱-۲ ادبیات کلامی است که زیبا، خیال انگیز و تأثیرگذار باشد.</p> <p>۲-۲ ادبیات شناختن اموری است که آدمی به وسیله آن خود را از هر خطایی حفظ کند.</p> <p>۳-۲ بسیار از محققان، متون علمی قدیم را ادبیات به شمار نمی‌آورند.</p> <p>۴-۲ ماده اصلی ادبیات زبان است.</p> <p>۵-۲ بلاغت به چگونگی و کیفیت واژگان بازمی‌گردد.</p> <p>۳- کدام متن به زبان ادبی و کدام متن به زبان عادی نوشته شده است؟ دلیل بیاورید.</p> <p>۱-۳ تا اواسط سده نوزدهم بیشتر فرهیختگان روزگار معتقد بودند از عمر کره زمین ده‌ها میلیون سال می‌گذرد. به همین علت، وقتی چارلز داروین در سال ۱۸۵۹ اعلام کرد که فرایندهای تکمیل منطقه وید، در شمال انگلستان، طبق محاسبات او ۳۰۶۶۲۴۰۰ سال به درازا کشیده است، همه را تکان داد.</p> <p>۲-۳ روزگاری بوده است که آینه‌های پی در پی روزهای سرد زمین را در تابش خورشیدهای مکرر غرقه می‌کردند، اما چیزی نمی‌گذرد که آینه‌ها یک یک شکست می‌گیرند و یادِ خورشید در خرده‌های آینه بر زمین می‌ماند.</p> <p>۴- شاخه‌های علم بلاغت را فقط نام ببرید. (دو مورد کافی است)</p>	کتاب	فیلم	قطعه موسیقی	متن خوانداری (= خواندنی)			الف
کتاب	فیلم	قطعه موسیقی						
متن خوانداری (= خواندنی)								
۲/۵	<p>تاریخ ادبیات (۶ نمره)</p> <p>۱- جای خالی را با کلمات مناسب پر کنید. (بعضی جاخالی‌ها بیش از یک جواب درست دارند)</p> <p>۱-۱ زبان در دوره هخامنشیان رایج بود و آثار برجای مانده از آن به خط نوشته شده است.</p> <p>۲-۱ قرن زمان غلبه، رواج، حفظ و ارائه آداب و رسوم ملی بود.</p> <p>۳-۱ زبان درباری ساسانیان، زبان محاوره و مکاتبه مقامات دولتی بوده است.</p> <p>۴-۱ یکی از آثار پهلوی است که اصل پارتی دارند.</p> <p>۵-۱ در زمان سامانیان پایتخت و عمده ترین مرکز فرهنگی به شمار می‌آمد.</p> <p>۶-۱ دوره پختگی و کمال نثر فارسی است.</p> <p>۷-۱ کتاب در قرن هفتم نمونه عالی نثر مصنوع است.</p> <p>۸-۱ از آثار منثور دوره غزنوی و سلجوقی است.</p> <p>۹-۱ از مضامین برجسته شعر قرن ششم می‌توان به اشاره کرد.</p>	ب						

۲- هریک از جملات زیر کدام شاعر را توصیف می‌کند: (یک جواب درست کافی است)

- ۱-۲ تحول روحی و معنوی وی آغاز دگرگونی عمیقی در شعر فارسی گردید. بسیاری شاعران به پیروی از وی به تصوف و عرفان روی آوردند و سبک عراقی را پدید آوردند :
- ۲-۲ یکی از شاعران معروف آذربایجان بود که در قرن ششم در شمال غرب ایران ظهور کردند و سبک شعر فارسی را متمایز ساختند :
- ۳-۲ حماسه ملی ایران و شعر حماسی با اثر مهم او به اوج خود رسید :
- ۴-۲ از شاعران مدیحه‌سرای دربار غزنوی بود که شعرش از ابتکارات شخصی خالی نیست:
- ۳- با کمک جدول زیر، سبک های خراسانی و عراقی در شعر را مقایسه کنید.

۱/۵

شعر	سبک خراسانی	سبک عراقی
قلمروی زبانی		
قلمروی ادبی		
قلمروی فکری		

۴- جدول زیر را کامل کنید.

نام اثر	موضوع	نویسنده	نوع نثر
تاریخ بلعمی		بلعمی	
کشف الاسرار	تفسیر عرفانی		

کالبد شکافی شعر (۵ نمره)

۱- در هر یک از شعرهای کوتاه زیر، یک ویژگی قلمروی ادبی و یک ویژگی قلمروی زبانی را بنویسید.

۱-۱ «دوباره دوست دارم / ولی نه مثل قبل، کمی بلندتر، کمی عجیب / کمی به تو شبیه‌تر: صمیمی و نجیب / دوباره دوست دارم / به لهجه‌ی زلال ابرهای شاد، به لحن باد، به طعم کال سیب ... / مرا قبول کن! قبول کن! درست مثل زائری غریب»
(درخت‌ها برای تو پرنده‌ها برای من / مهدیه نظری)

۱-۲ گل بخندید و باغ شد پدرام / ای خوشا این جهان، بدین هنگام
همچو لوح زمردین گشته است / دشت همچون صحیفه‌ای ز رخام (فرخی)

۲- قلمروی فکری (ژانر، مضمون و حال و هوا) هریک از اشعار زیر را بنویسید.

۱-۲ / لا یا خیمگی خیمه فروهل / که پیشاهنگ بیرون شد ز منزل

۲-۲ در کژی‌ام مکن به عیب نگاه / تو ز من راه راست رفتن خواه

۳- برای هر شعر یک ویژگی بنویسید و قلمروی مربوط به آن را مشخص کنید.

۱-۳ به دل، روباه گفتا ترک غم گیر / چو زنده مانده‌ای، یک گوش کم گیر

۲-۳ راه دهید یار را، آن مه ده چهار را / کز رخ نوربخش او، نور نثار می‌رسد

۳-۳ اگر باران به کوهستان نبارد / به سالی دجله گردد خشک رودی

۴-۳ هر آن برگ کز وی شدی آشکار / بدی چهر آن بت بر او بر ، نگار

۵-۳ مهتری گر به کام شیر در است / شو خطر کن ز کام شیر بجوی

۶-۳ ای بخارا! شاد باش و دیر زی / میر زی تو شادمان آید همی

ج

۳

۱- دو ویژگی قلمروی زبانی در متن زیر بنویسید.

« من هم مثل نعمت خوابم نمی‌برد. سرما هم امان نمی‌داد. هیچ کدام فکر نمی‌کردیم که وسط بهار، این همه سرد بشود. اجاق خاموش شده بود و از خیر دوباره روشن کردنش گذشته بودیم. بیرون، باد هوهو می‌کرد و گهگاه نور یا صدای تندری بلند می‌شد ولی خبری از باران اساسی نبود. جز شرشر گهگاهی که زود قطع می‌شد»

(سنگ سلام / محمدرضا بایرامی)

۰.۵

۲- کدام متن به نثر موزون (مسجع) نوشته شده است؟ سجع‌های آن را نشان دهید. (حداقل دو مورد)

۱-۲ علما را به گدایی منسوب کنند و فقرا را به بی‌سر و پای طعنه زنند. برتر از همه نشینند و خود را بهتر از همه بینند. چون ابر آذارند (= پاییز) و نمی‌بارند و چشمه آفتاب اند و بر کس نمی‌تابند؛ بر مرکب استطاعت سوارند و نمی‌رانند؛ قدمی بهر خدا نهند و درمی بی من و اذی (= منت و آزار) ندهند.

۱

۲-۲ خواجه امام مظفر حمدان یک روز می‌گفت که «کار ما با شیخ بوسعید چنان است که پیمانۀ ای ارزن . یک دانه شیخ بوسعید است و باقی من.» مریدی از آن شیخ، آنجا حاضر بود، برخاست و پای افزار کرد و پیش شیخ آمد و آنچه از خواجه مظفر شنوده بود با شیخ حکایت کرد. شیخ گفت: «خواجه امام مظفر را بگوی که آن یک هم تویی ما هیچ نیستیم.»

۳- دو ویژگی قلمروی فکری در متن زیر بنویسید.

« هر که به امور دنیایی روی آورد و از سعادت آخرت خود غفلت کند، همچون آن مرد است که از پیش اشتر مست بگریخت و به ضرورت، خویشتن در چاهی آویخت ... نظر بر قعار چاه افکند، ازدهایی سهمناک دید؛ ... پس من دنیا را بدان چاه پرفت مانند کردم و ... ازدها را مانند کردم به مرجعی که از آن چاره نتواند بود؛ هر آینه بدو باید پیوست و آنگاه ندامت سود ندارد»

۱

۴- در هر عبارت دو ویژگی قلمروی زبانی را بنویسید.

۱-۴ بزرگ عیبی باشد مردی را که خدای بی‌پرورش داده همتی بلند و فهمی تیز و وی تواند که درجه‌ای یافت و تن را بدان نهد (تاریخ بیهقی)

۲-۴ بازرگانی بود بسیار مال و او را فرزندان دررسیدند و از کسب و حرفت اعراض نمودند و دست اسراف به مال او دراز کردند (کليلة و دمنه)

۲/۵

۳-۴ علمای ماوراء النهر را گرد کرد و از ایشان فتوای کرد که روا باشد که ما این کتاب را به زبان پارسی گردانیم؛ گفتند روا باشد خواندن و نبستن تفسیر قرآن به پارسی مر آن را که او تازی ندادند. (ترجمه تفسیر طبری)

۴-۴ رنج هیچ کس ضایع مکن و همه کس را به سزا حق شناس باش، خاصه قرابت خویش را، چنانکه طاقت باشد با ایشان نیکی کن و پیران قبیله خویش را حرمت دار و لیکن به ایشان مولع نباش تا همچنان که هنر ایشان همی بینی، عیب نیز بتوانی دید (قابوس نامه)

۴-۵ چون رودکی بدین بیت رسید، امیر چنان منفعل گشت که از تخت فرود آمد و بی‌موزه پای در رکاب خنگ نوبتی آورد و روی به بخارا نهاد ... و عنان تا بخارا هیچ بازنگرفت و رودکی آن پنج‌هزار دینار مضاعف از لشکر بستند. (چهارمقاله)

اداره‌ی کل آموزش و پرورش شهرستان
اداره‌ی آموزش و پرورش شهرستان موش

دبیرستان غیردولتی دخترانه سرای دانش (واحد فطین)

کلید سئالات پایان ترم نوبت اول سال تحصیلی ۹۶-۹۵

نام درس: علوم و فنون ادبی

نام دبیر: آزاده شریفی

تاریخ امتحان: ۱۳۹۵/۱۰/۱۸

ساعت امتحان: ۸ صبح / عصر

مدت امتحان: ۷۰ دقیقه

۴

راهنمای تصحیح

صفحه:

محل مهر یا امضاء مدیر

الف

- کلیات (۴ نمره)
- ۱- شنیدنی - دیدنی / شنیدنی
 - ۲-
 - ۱-۲ د
 - ۲-۲ ن / ادب
 - ۲-۳ ن / می آورند
 - ۲-۴ د
 - ۲-۵ ن / فصاحت
 - ۳-
 - ۳-۱ عادی
 - ۳-۲ ادبی / کاربرد آرایه ، انتخاب واژه
 - ۴- معانی، بیان، بدیع

ب

- تاریخ ادبیات (۶ نمره)
- ۱-
 - ۱-۱ فارسی باستان / میخی
 - ۱-۲ ۴
 - ۱-۳ فارسی دری
 - ۱-۴ درخت آسوریک
 - ۱-۵ بخارا
 - ۱-۶ قرن ۶ و اوایل ۷
 - ۱-۷ گلستان
 - ۱-۸ تاریخ بیهقی / سیاست نامه و....
 - ۱-۹ بدبین و شکایت از روزگار / ناامیدی
 -
 - ۲-۱ سنایی
 - ۲-۲ خاقانی / نظامی
 - ۲-۳ فردوسی
 - ۲-۴ فرخی / عنصری / منوچهری
 - ۳-

شعر	سبک خراسانی	سبک عراقی
قلمروی زبانی	کهنگی لغات	بسامد بالای عربی
قلمروی ادبی	قافیه و ردیف ساده	آرایه های بدیعی زیاد
قلمروی فکری	مدح و حماسه	عارفانه / عاشقانه

-۴

نام اثر	موضوع	نویسنده	نوع نثر
تاریخ بلعمی	تاریخ	بلعمی	مرسل
کشف الاسرار	تفسیر عرفانی	میبدی	موزون

<p>کالبد شکافی شعر (۵ نمره)</p> <p>۱- بر عهده دانش آموز</p> <p>۲-</p> <p>۲-۱ عاشقانه</p> <p>۲-۲ عارفانه / نظام احسن</p> <p>۳- بر عهده دانش آموز</p>	<p>ج</p>
<p>کالبد شکافی نثر (۵ نمره)</p> <p>۱- بر عهده دانش آموز</p> <p>۲-</p> <p>۲-۱ نشینند / بینند. نمی بارند / نمی تابند. قدمی بهر خدا ننهند و درمی بی من و اذی (= منت و آزار) ندهند.</p> <p>۳- اهمیت آخرت / مرگ</p> <p>۴- بر عهده دانش آموز</p>	<p>د</p>